

АЛГОРИТМ РЕАЛІЗАЦІЇ ТЕХНОЛОГІЇ «МАЙСТЕРНЯ» В НАВЧАННІ ПРИРОДНИЧИХ ПРЕДМЕТІВ

Грицай Н. Б., доктор педагогічних наук, професор

Рівненський державний гуманітарний університет

Дяченко-Богун М. М., доктор педагогічних наук, професор

Полтавський національний педагогічний університет ім. В. Г. Короленка

Нова українська школа має враховувати прогресивні підходи до організації освітнього процесу, застосовувати найсучасніші технології, форми та методи навчання учнів. Така школа формує нову генерацію громадян нашої держави.

У цьому контексті цінним є досвід інших країн у реформуванні освітньої галузі і побудові закладів освіти нового типу. З огляду на це особливу увагу варто звернути на французький громадський рух нової освіти (GFEN), діяльність якого ще мало опрацьована в Україні.

Дослідники А. Дурдас, Л. Зязюн, В. Папіжук, О. Романенко, Т. Харченко [3], Л. Шаповалова вивчали різні аспекти проблеми французької освіти, проте основні напрями роботи GFEN не були предметом їхніх наукових пошуків.

Крім того, детальнішого аналізу потребує технологія французьких майстерень, яка відображає провідні положення та загальну філософію вищезазначеного руху.

У працях К. Нор, Н. Соболя, А. Фасолі, Л. Шишкіної, В. Чуркіної та К. Косенко виокремлено основні елементи технології «майстерня».

Проте використання «майстерень» під час вивчення природничих предметів (фізики, хімії та біології) в Україні не було предметом спеціальних наукових розвідок.

Мета статті: схарактеризувати основні етапи технології «майстерня» та окреслити перспективи її використання в природничій освіті.

Представники руху GFEN (le Groupe français d'éducation nouvelle – Французька група нової освіти) проголошували, що кожна дитина є здібною («Tous capables!»). Потрібно лише за допомогою певних форм, методів і прийомів навчання створити умови для розвитку їхніх здібностей. Йдеться про особливу технологію – технологію французьких майстерень, яка сприяє творчому зростанню особистості та вибудовуванню

(конструюванню) її знань під час «проживання» і здобування досвіду [2; 4].

Особливо актуальним є впровадження технології «майстерня» в природничій освіті, оскільки вивчення предметів цієї освітньої галузі передбачає проведення різноманітних навчальних досліджень, організацію низки експериментів та ін. Особливим типом майстерні, який є найдоцільнішим у навчанні природничих предметів, є «майстерня побудови знань».

Майстерня як технологія навчання передбачає цілеспрямоване дотримання певних етапів, кожен із яких має конкретну функцію [1; 4; 5].

На будь-якому традиційному уроці вчитель обов'язково планує мотивацію навчальної діяльності учнів. Подібний етап характерний для технології «майстерня». Він має назву «індукція».

Індукція (від лат. *inductio* – привести до ..., спонукати, збуджувати) – це етап технології, який забезпечує створення таких умов, які сприяють активізації пізнавальної діяльності учнів.

Важливим є те, щоб учитель правильно підібрав індуктор – слово, образ, знак, зображення, який спрямовуватиме учнів до певної діяльності, стимулюватиме до вивчення конкретної теми.

Етап *деконструювання* полягає у перетворенні навчального матеріалу в хаотичне поєднання явищ, подій, слів та об'єктів.

Наступним етапом є *реконструювання* знань, що охоплює *самоконструювання* (індивідуальну роботу) та *соціоконструювання* (роботу в малих групах) для розв'язання певної проблеми. Поняття авто-соціоконструювання запропоновано Анрі та Одет Бассі [4].

Етап *соціалізації* орієнтований на обмін знаннями та досвідом з однокласниками. Під час цього етапу створюється спільний інтелектуальний продукт, який найчастіше презентують під час «афішування».

«*Розрив*» – це осяяння, тобто етап, коли недостатність знань породжує нові знання. На цьому етапі може підключатися Вчитель-Майстер.

Обов'язковим етапом є *рефлексія*, під час якої аналізують результати власної діяльності, причини успіхів і невдач. Рефлексія – це відображення свого «проживання» в майстерні.

Отже, технологія «майстерня» передбачає дотримання під час навчання учнів послідовності певних етапів: індукції, самоконструювання, соціоконструювання,

соціалізації, рефлексії. Такий алгоритм відповідає дослідницькому підходу до реалізації природничої освіти і дає змогу розкрити творчі здібності учнів.

Перспективи подальших досліджень полягатимуть у розробленні методики використання майстерень у навчанні природничих предметів.

Список використаних джерел:

1. Грицай Н. Методична майстерня як практико-орієнтована технологія навчання майбутніх учителів біології. *Педагогічна освіта*. 2016. Вип. 20 (1), ч. 1. С. 273–279.
2. Грицай Н. Б. Технологія «майстерня» у навчанні природничих предметів. *Тернопільські біологічні читання – Ternopil Bioscience – 2023* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої 100-річчю від дня народження Шиманської Валентини Омелянівни (11–13 травня 2023 р.). Тернопіль : Вектор, 2023. С. 294–297.
3. Харченко Т. Г. Гуманізація сучасної педагогічної освіти у Франції: теорія і практика : монографія. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. 560 с.
4. Le Groupe francais d'éducation nouvelle. URL: <https://www.gfen.asso.fr/fr/accueil> (дата звернення: 29.08.2023)
5. Répondre aux défis éducatifs et sociaux de notre temps / Baraër Michel, Neumayer Michel, Reboul Sophie Vellas Etienne. 2022. 208 p. URL: <https://www.chroniquesociale.com/pedagogieformation/1310-education-nouvelle-l-100.html> (дата звернення: 29.08.2023)

МЕТОД STORYTELLING В ОСВІТІ

Грицай Н. Б., доктор педагогічних наук, професор

Рівненський державний гуманітарний університет

Поляк С.І., здобувач магістерського рівня вищої освіти спеціальності 014.15 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

На перший погляд, саме слово storytelling може відштовхнути, але наскільки метод досить легкий і неймовірний у використанні на уроці. Кожен вчитель, викладач і звичайна людина дуже часто його використовує.